HOMILIA
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
CLEMENTIS XI.
PONT. MAX.
HABITA
IN DIE NATALI CHRISTI DOMINI
Inter Missarum Solemnia
IN BASILICA PRINCIPIS APOSTOLORUM
ANNO MDCCVII.

FLORENTIÆ. M.DCC.VII.
TYPIS REGIÆ CELSITUDINIS
Apud Antonium Mariam Albizzini.
Superiorum Permissu.

Eterni Patris Unigenitus Filius factus est filius hominis, ut nos faceret filios Dei: factus est [a] ex muliere, factus sub lege, ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Jam itaque non sumus [b] servi, sed filii: & filii Excelsi [c] omnes; Filii [d] lucis sumus, & filii diei: non sumus noctis, nec tenebrarum; Non sumus ancillæ [e] filii, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberavit, ut gloriari possemus in spe [f] gloriæ filiorum Dei. *Quotquot* [g] *autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri*. Videte, Venerabiles fratres, Dilecti filii, videte [h] qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur, & simus. Si autem filii, [i] & hæredes: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Omnem profectò verborum explicationem supergreditur mira hæc Dei in nos, & ineffabilis dignatio. Cui enim

a *Galat.* c. 4. v. 4. & 5.
b *Ib.* v. 7.
c *Psalm.* 81. v. 6.
d 1. *Thessalon.* c. 5. v. 5.
e *Galat.* c. 4. v. 31.
f *Roman.* c. 5. v. 2.
g *Joann.* 1. v. 12.
h 1. *Joan.* c. 3. v. 1.
i *Roman.* c. 8. v. 17.

k Hebr. c. 1. v. 5. [k] dixit aliquandò Angelorum: filius meus es tu; ego hodie genui te? Hoc nos vocamur nomine: hac nos donamur gratiâ: hac nos insignimur dignitate. Magnum est, dilectissimi, [l] huius muneris sacramentum, & omnia dona excedit hoc donum, ut Deus hominem vocet filium, & homo Deum Patrem appellet. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. Deus ergò Pater est, nos filii sumus; Altissimi [m] filii sumus: filii Dei [n] viventis. Si autem Pater ego [o] sum, dicit Dominus: ubi est honor meus? Si nos filii Dei nominamur, & sumus: ubinam Excelsi nominis respondemus dignitati? Quicumque [p] spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. Quomodò verò spiritu Dei is agi dicetur, quem ad superna [q] nitentem aut adversa terrent, aut secunda corrumpunt? Quomodò terrena mirari poterit, [r] qui se cognoverit filium Dei? Quomodò vocabitur filius Dei, cui ea placent, [s] quæ Deo displicent, & iis appetit delectari, quibus illum novit offendi? Non est hic animus filiorum Dei, nec talem sapientiam re-

l S. Leo ser. 6. in solemnit. Nativit. D. N. I. C.

m Luc. 6. v. 35.

n Oseæ c. 1. v. 10.

o Malach. c. 1. v. 6.

p Roman. c. 8. v. 14.

q Ex S. Leone ubi supr.

r Ex S. Cypr. lib. de spectac. prope fin.

s Ex S. Leone ubi supr.

recipit adoptivâ nobilitas. Si enim in progenie carnali claris parentibus genitos vitia malæ converſationis obſcurant, & ipſo Majorum ſuorum lumine ſoboles indigna confunditur: quantò magis confundi debebit genus electum, & Regium, quod à divinæ ſuæ regenerationis claritate degeneri abjectione recedit? Heu quàm verè, quàm ſæpè, quàm meritò renovat Dominus querelas illas: Filios [t] enutrivi, & exaltavi: ipſi autem ſpreverunt me. Sprevimus ſcilicet Patrem, à quo enutriti fuimus, & exaltati, cęleſtium beneficiorum immemores filii: Filii [u] deſertores, filii [x] diffidentiæ, mendaces [y] filii, filii nolentes audire legem Dei: ſperantes [z] auxilium in fortitudine Pharaonis, & habentes fiduciam in umbrâ Ægypti. Deus hominem [aa] diligens ad homines venit: homo Deum contemnens à Deo diſceſſit. Quid ergò querimur funeſta tot armis tempora, ſtrata claſſibus maria, bellis aſperas terras? Quid miramur oppletos cadaveribus campos, diſtrictas fame Provincias, florentiſſimas olim regiones repetitis cladibus vaſtatas? Quid ploramus exundantium aquarum minaces impe-

tus

t *Iſai. c. 1. v. 2.*
u *Iſai. c. 30. v. 1.*
x *Epheſ. c. 2. v. 2.*
y *Iſai. d. c. 30. v. 9.*
z *Iſai. d. c. 30. v. 2.*
aa *S. Fulgent. ſer. de dupli. Nativit. Chr. poſt med.*

tus operientes terram, plurimâ, ac repentinâ mortis imagine perterritos populos, miſeras Urbes interno luctante ſpiritu ad excidium uſque commotas? Quid dolemus inteſtinis odiis non minùs, quàm externo milite jactata Regna, luctuoſam undique, ac lachrymabilem Europæ faciẽ, concuſſam denique, ac penè ruentem Chriſtianam Rempublicã? Juſtè nos corripit iratus Pater, quem injuſtè ſprevimus ingrati filii. Filios enutrivi, & exaltavi: ipſi autem ſpreverunt me. Cauſas itaque malorũ hujuſmodi potiùs, quàm mala ipſa doleamus. Doleamus, Dilectiſſimi, vocatos in adoptionem filiorum, filiorũ dignitatem non agnoviſſe: doleamus corruptos ſęculi mores, contemptas leges, veterem Eccleſiæ diſciplinã collapſam, doleamus non ampliùs tutam templorũ ſanctitatem, Sacris Altarium Miniſtris reverentiam ſubtractam, frigeſcentem in nobis charitatẽ illam, quę Chri-

[bb] *Thren. c.4 v.2.* ſti cultores decet. Doleamus filios [bb] Sion inclytos, & amictos auro primo excitatis adverſus Sion procellis turpiter blandientes: do-

[cc] *Ibid. v.2.* leamus Lapides [cc] Sanctuarii diſperſos in ca-

[dd] *Ex Cantic. c.1. v.5.* pite platearum. Doleamus filios [dd] matris no-

ſtræ

ſtræ pugnantes contra nos,ac in Matrē ipſam temerè inſultantes: Doleamus peccata noſtra, quibus tot,& tanta divinæ ultioni fulmina miniſtramus, pulchrâque exuti filiorum chlamyde ad antiquam ſervorum ignominiā redire minimè formidamus. Filii enutriti,& exaltati ſprevimus Patrem; qui ſuam idcircò ſuper nos [ee] indignationē effundit, omnemque iram furoris ſui. Sed numquid in æternū [ff] proiiciet Deus? aut non apponet, ut complacitior ſit adhuc? Numquid obliviſcetur [gg] miſereri Dominus? aut continebit in irâ ſuâ miſericordias ſuas? Abſit, profectò abſit, ut hæc unquam cogitemus nimium à Patris animo aliena. Non in perpetuum iraſcetur [hh] Dominus:neque in æternū comminabitur. Quamvis enim nos [ii] amiſerimus quod erat filii, ille, quod Patris eſt,non amiſit. Urgentur Patris viſcera iterum filium genitura per veniam; diſſimulat Judicem, qui vult implere Genitorem:& ſententiā citò vertit in gratiam, qui redire cupit filium, non perire. Redeamus itaque ad Patrem; ad Patrē, qui in [kk] Cælis eſt: ad Patrem, in cujus domo [ll] mercenarii multi abundant panibus: ad Patrem, qui de-

ee *Ex Sophon. c. 3. v. 8.*

ff *Pſalm. 76. v. 8.*

gg *Ibid. v. 10.*

hh *Pſal. 102 v. 9.*

ii *Ex S. Pe. Chryſolog. ſer. 2 de duob. fil prodigo, & frugi.*

kk *Matth. c. 5. v. 16.*

ll *Ex Luc. c. 15. v. 17.*

dedit nobis *potestatem filios Dei fieri*. Exulavimus [mm] diù à deliciis paternæ domus: illum nunc Evangelicum filium imitemur, qui, postquàm [nn] peregrè profectus fuerat in regionem longinquam, ibique dissipaverat substantiam suam, reversus ad Patrem, clamavit ad eum: *Pater peccavi in Cælum, & coram te: Jam non sum dignus vocari filius tuus*. Secuti jam illum fuimus Patris desertorem, sequamur modò revertentem ad Patrem. Patrem adeamus, Patrem invocemus, clamemus ad Patrem; clamemus sinceritate [oo] fidei, firmitate spei, ardore charitatis. Qui enim prædestinavit [pp] nos in adoptionem filiorum, ac propè est [qq] omnibus invocantibus eum in veritate, si nostras, quibus illum offendimus, iniquitates humili confessione agnoverimus, dignosque pænitentiæ [rr] fructus fecerimus, induet nos [ss] stolâ primâ, dabitque divitias misericordiæ suæ, quibus *dedit potestatem filios Dei fieri*.

[mm] *Ex S. Augustin. Conf. l. 2. c. 2. circ. fin.*

[nn] *Ex Luc d. c. 15. v. 13. 18. & 21.*

[oo] *S. Aug. Epist 85. ad Hesychiū longe post initium*

[pp] *Ephes. c. 1. v. 5.*

[qq] *Ex Ps. 144. v. 18.*

[rr] *Ex Luc. c. 3. v. 8.*

[ss] *Ex Luc d. cap. 15. v. 22.*

